

Lausunto

22.10.2025

VN/2628/2025

VN/2628/2025-OKM-46

Jakelussa mainituille

Opetus ja kulttuuriministeriön lausunto; HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä asiantuntijalausunnon teemasta: Tilannekuva Suomi Liikkeelle -ohjelman toimeenpanosta sekä ohjelman vaikuttavuuden arviointi.

Yleistä

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Tavoitteen toteutumiseksi käynnistettiin liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn poikkihallinnollinen Suomi liikkeelle -ohjelma.

Suomi liikkeelle -ohjelman valmistelu alkoi syksyllä 2023 ja toimenpiteet käynnistyivät vuonna 2024. Ohjelman toteuttamiseen on hallituskaudelle 2024–2027 varattu vuosittain 20 miljoonaa euroa. Suomi liikkeelle -ohjelmaa toimeenpannaan poikkihallinnollisesti eri ministeriöiden hallinnonaloilla. Määräraha on budjetoitu valtion talousarviossa opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan, josta sitä toimeenpannaan eri ministeriöiden käyttöön. Kyseessä on ilmiölähtöinen budjetointi- ja toimeenpanotapa.

Suomi liikkeelle -ohjelman toimeenpanoa ohjaa ja seuraa Liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn ministerityöryhmä. Virkatasolla ohjelman toimenpiteitä valmistelee Liikuntapolitiikan koordinaatioelin (LIPOKO).

Suomi liikkeelle -ohjelman päämääränä on, että yhteiskunnan rakenteet luovat entistä paremmat edellytykset liikkumiselle. Toiseksi päämääränä on, että ihmisten toiminnassa saadaan aikaan muutoksia siten, että he tekevät yhä useammin tietoisien tai tiedostamattoman valinnan liikkua – eli hyödyntää liikkumisen rakenteita.

Hallitusohjelmassa Suomi liikkeelle -ohjelmalle on määritelty 16 toimenpidettä, jotka sisältävät 35 erillistä toimenpidettä. Ohjelman toimeenpanovaiheessa toimenpiteet on jaettu viiteen kokonaisuuteen: 1. liikunnalliset toimintakulttuurit, 2. liikuntaneuvonta, 3. liikkumisen olosuhteet, 4. liikuntaosaaminen ja 5. liikkumiseen kannustava verotus. Lisäksi toimenpiteitä tehdään viestintään liittyen. (kuvio 1.)

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

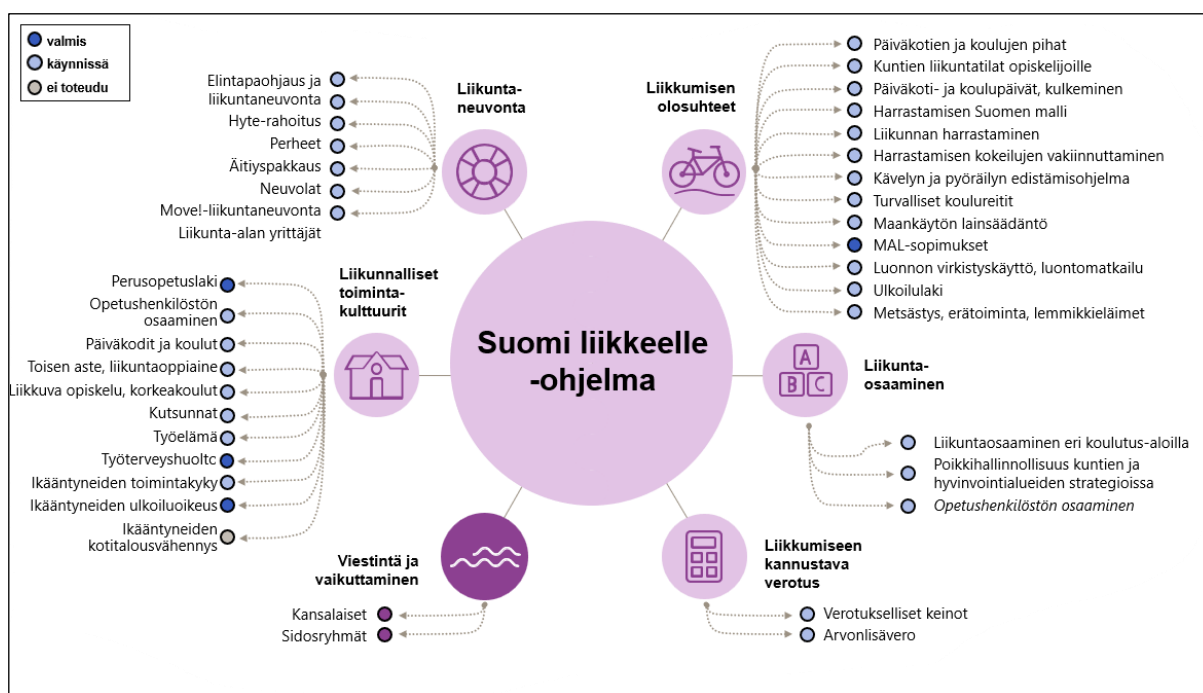
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Kuvio 1. Suomi liikkeelle -ohjelman toimenpiteet ja toteutumisen tilanne 10/2025.

Tilannekuva Suomi Liikkeelle -ohjelman toimeenpanosta

Suomi liikkeelle -ohjelman 35 toimenpiteestä neljä on valmistunut, 30 on käynnissä ja yksi ei toteudu (kuvio 1.). Toimenpiteiden eteneminen kuvataan tiiviisti seuraavassa (ks. laajempi kuvaus Suomi liikkeelle -ohjelman puolivälitarkastuksessa https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/166208/VN_2025_33.pdf).

Toimintakulttuurit liikuntaa suosiviksi

- Lisätään perusopetuslakiin liikunnallisen elämäntavan edistäminen.** Eduskunta hyväksyi lakimuutoksen 29.4.2025. Säännös astuu voimaan 1.8.2026. OPH valmistelee muutokset perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin syksyllä 2025. VALMIS
- Tuetaan kasvatuksen ja opetuksen henkilöstöä työssään levittämällä toimivimpia käytäntöjä.** Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva opiskelu -toimenpiteet; OPH opetushenkilöstön täydennyskoulutusavustukset -24. KÄYNNISSÄ
- Kannustetaan kuntia laajentamaan Liikkuvat-ohjelma kaikkiin päiväkoteihin ja kouluihin.** Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva opiskelu -toimenpiteet; Suomi liikkeelle -avustukset paikallisiin Liikkuva koulu -kehittämistoimiin (v. 2024: 105 kuntaa, n. 2,5 milj. e; v. 2025: 126 kuntaa, n. 2,6 milj. e). KÄYNNISSÄ
- Selvitetään toisen asteen koulutuksessa liikunnan lisäämistä jokaviikkoiseksi oppiaineeksi.** Lukiokoulutus: Selvitetty vaihtoehtoja liikunnan lisäämiseksi jokaviikkoiseksi oppiaineeksi. Ratkaisuvaihtoehtojen edistämistä harkitaan; Ammatillinen koulutus: Selvitetty vaihtoehtoja liikunnan ja terveystiedon palauttamiseksi tutkintojen perusteisiin. Tuetaan liikunnan, terveyden, työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseen painottuvaa muutosta koulutuksen järjestäjille suunnatulla tukimateriaalilla. KÄYNNISSÄ
- Edistetään kaikkien korkeakoulujen hakeutumista Liikkuva opiskelu -ohjelmaan.** Liikkuva opiskelu -toimenpiteet; Suomi liikkeelle -avustukset korkeakouluille (v. 2024 n. 0,7 milj. e, 8 hanketta, 17 korkeakoulua; v. 2025 n. 0,7 milj. e, 7 hanketta, 13 korkeakoulua); OKM:n ja korkeakoulujen välisiin sopimuksiin v. 2025–2028 korkeakoulujen yhteiseksi tavoitteeksi kirjattiin opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvinvointi (ml. liikunta ja lisätty tuki). KÄYNNISSÄ
- Liikunnan ja toimintakyvyn edistäminen lisätään osaksi kutsuntojen sisältöä.** Toimenpiteet käynnistyneet: 1. Liikunnan aluejärjestöt, MPK, Kuntien liikuntatoimi, Etsivä nuorisotyö

(valmennus), 2. MarsMars -peli (omaehtoinen liikunta), 3. Liikuntapalvelusetelikoikeilu E-luokitetuille (yritykset) ("eniten tarvitsevat"), 4. Viestintä. KÄYNNISSÄ

7. **Työssä jaksamista tuetaan ottamalla liikkuminen keskeiseksi osaksi työkyvyn ja työelämän kehittämistä.** Liikkuva aikuinen, Liikkuva työelämä ja Liikkuva opiskelu -toimenpiteet; Työikäiset liikkeelle -toimenpiteet: liikuntakoordinaattorikoulutuksen rakentaminen, työterveyshuollon toiminnan sekä työpaikan ja työterveyshuollon välisen työterveysyhteistyön kehittäminen liikuntaa edistäväksi, liikunnan edistäminen vuoropuhelun avulla sekä johtamisen kehittämisen ja vertaisoppimisen kautta; Liikkumisen huomioiminen v. 2025 käynnistyneessä työelämän kehittämisstrategiatyössä. KÄYNNISSÄ
8. **Selvitetään työnantajien vaikuttavimmat keinot edistävät työntekijöiden fyysistä aktiivisuutta yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.** Työterveyshuollon ja työnantajien yhteistyö työntekijöiden fyysisen aktiivisuuden edistämiseksi -selvitys ja kooste valmistuivat 6/2025. Selvityksen tuloksia hyödynnetään kohdassa 7. kuvatuissa toimenpiteissä. VALMIS
9. **Edistetään vanhusten toimintakykyä ja ehkäistään kaatumisia.** Suomi liikkeelle -avustukset (2,3 milj. e) osana v. 2026 TE-määrärahaa iäkkäiden toimintakyvyn edistämiseen ja kaatumisen ehkäisyyn; Ikiliikkuja-toimenpiteet; Voimaa vanhuuteen -toimenpiteet. KÄYNNISSÄ
10. **Selvitetään mahdollisuus taata subjektiivinen ulkoiluoikeus ikääntyneille.** Selvitys valmistui 1/2025; Uuden subjektiivisen oikeuden säätäminen muutoin yleiseen järjestämisvelvollisuuteen perustuvien palvelujen yhdestä yksityiskohdasta ei ole perusteltua. Tarkoituksenmukaisempaa on etsiä toimivia ja vaikuttavaksi arvioituja ratkaisuja lisätä eri tavoin liikuntaa ja ulkoilua toimintayksiköissä; Jatkotoimenpide (9/2025–11/2026): Hyvä vanhuus yhdessä ulkoillen -toimenpiteet. VALMIS
11. **Otetaan käyttöön Sitran esittämä kotitalousvähennys, jolla edistetään yli 75-vuotiaiden toimintakykyä ja kotona pärjäämisen edellytyksiä liikunta- ja kuntoutuspalveluiden hankkimista helpottamalla.** 6/2024 talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi, että hallitusohjelmassa mainituista kotitalousvähennysten laajennuksista ja selvityksistä luovutaan. EI TOTEUTETA

Vahvistetaan liikuntaneuvontaa

12. **Vahvistetaan elintapaohjausta ja liikuntaneuvontaa kunnissa ja hyvinvointialueilla hyödyntäen samalla terveysteknologian mahdollisuuksia.** Liikunnan ja ravitsemuksen edistäminen hyvinvointialueilla ja niiden yhdyspinnoilla -toimenpiteillä varmistetaan toimivat yhteistyörakenteet ja toimintakäytännöt hyvinvointialueilla ja niiden yhdyspinnoilla, parannetaan ammattilaisten osaamista perus- ja täydennyskoulutuksen avulla, tuetaan näyttöön perustuvien suositusten ja toimintamallien käyttöönottoa sekä seurataan liikunnan ja ravitsemusterveyden edistämisen toteutumista ja vaikuttavuutta; Toteutunut: 1) Liikunnan ja liikuntaneuvonnan näkyvyys -selvitys, 2) ravitsemuksen näkyvyys hyvinvointialueiden hyvinvointisuunnitelmissa ja -kertomuksissa -selvitys, 3) liikuntaneuvonnan koodit käyttöön, 4) 27 kpl verkosto- ja koulutustilaisuutta, n. 1500 osallistujaa; Liikuntaneuvonnan kehittäminen osana Liikkuva aikuinen -toimintaa; Suomi liikkeelle -avustukset liikuntaneuvonnan paikallisille kehittämishankkeille (v. 2024: 1,5 milj. e., 52 hanketta; v. 2025: 2,8 milj. e, 98 hanketta); Suomi liikkeelle ja Terveudeksi -ohjelmien avustukset elintapamuutoksen ja omahoidon tuen kehittämiseen (SL-osuus v. 2025: 1,5 milj. e, v. 2026: 3,3 milj. e); Suomi liikkeelle -kokeilu- ja innovaatioavustukset v. 2024–2025 (sis. terveysteknologiaa kehittäviä hankkeita); Osana Suomen kestävä kasvun -ohjelmaa ja kansallista palvelureformia tuetaan hyvinvointialueita rakentamaan monialaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintamalleja ja digitaalisia palvelutarjottimia (sis. liikunta), valmistuvat v. 2025. KÄYNNISSÄ
13. **Arvioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tarkoitetun rahoituksen kohdentumista kunnissa ja hyvinvointialueilla.** Hyte-kerroin otetaan käyttöön hyvinvointialueiden rahoituksessa v. 2026 rahoituksesta alkaen. Painoarvoa nostettiin ja mallin kannustavuutta korostettiin. Mallin toimivuutta, kannustavuutta, indikaattorisältöjä ja esim. tietopohjaan liittyviä kysymyksiä seurataan ja arvioidaan; Hyte-edistämisen lisäosan indikaattoreita tarkastellaan osana kunnan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistamista. Lisäosan perusteella kuntiin kohdennettava rahoitus on tarkoitus pitää nykytasossa, mutta uudistuksen yhteydessä tarkastellaan rahoituksen kohdentumisessa käytettävien kriteerien toimivuutta ja niihin sisältyviä kannusteita. Kunnan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistamista koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevästuntokaudella 2026. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alussa. KÄYNNISSÄ

14. **Tuetaan perheiden liikunnan edistämistä.** Liikkuva perhe, Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu -toimenpiteet; Suomi liikkeelle -avustusta saaneet Move!-kehittämishankkeet sisältävät kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittämistä; Kansallisella palvelureformilla täydennetään sote-palvelujen rakenteiden uudistusta. Uudistus sisältää lasten, nuorten ja perheiden palveluissa ohjausta liikuntaan hyvinvointialueiden, kuntien ja järjestöjen toimesta. KÄYNNISSÄ
15. **Sisällytetään pallo äitiyspakkaukseen:.** KELA on kilpailuttanut pallon hankinnan. Pallo tulee mukaan äitiyspakkaukseen vuonna 2026. KÄYNNISSÄ
16. **Lisätään neuvoloihin perheliikuntaneuvontaa.** Valmistunut neuvoloissa jaettavaksi esite liikkumisen merkityksestä varhaislapsuudessa ja perheissä; Suomi liikkeelle -avustusta saaneissa liikuntaneuvonnan kehittämishankkeista perheiden liikuntaneuvonnan kehittämiseen kohdistuu 17 hanketta vuonna 2025 sekä 25 hankkeessa perheiden liikunta on mukana yhtenä kehittämiskohteena. KÄYNNISSÄ
17. **Peruskoulun laajojen terveystarkastusten yhteydessä annetaan henkilökohtaista liikuntaneuvontaa ja -ohjausta oppilaan Move!-tulosten perusteella.** Suomi liikkeelle -avustuksia myönnettiin kunnille Move!-prosessin liikuntaneuvonnan kehittämiseen (v. 2024: n. 1,8 milj. e / v. 2025: n. 2 milj. e); poikkihallinnollisen Move!-ohjausryhmän kehittämistyö. KÄYNNISSÄ
18. **Tunnistetaan liikunta-alan yrittäjien mahdollisuudet toimia osana palvelutuotantoa.** Liikunta-alan yritysekosysteemien vahvistamisen hankkeisiin varattu 0,89 milj. e 2025; Yritykset kumppaneina mm. liikuntaneuvonnan ja Liikkuva koulu -hankkeissa; Palvelusetelin kokeilu Suomi liikkeelle -kutsunnat-toimenpiteissä; Ministerin pyöreän pöydän keskustelut liikunta-alan yritysten kanssa 2024 ja 2025; Suomen kestävän kasvun ohjelman pilari 4 investoinnissa 2 hyvinvointialueet kehittävät monialaisia, digitaalisia palvelutarjottimia, joissa voi olla mukana myös yritysten liikuntapalvelut; valmisteilla liikuntatoimialan yritysekosysteemin kuvauksen päivittäminen. KÄYNNISSÄ

Vahvistetaan olosuhteita

19. **Kannustetaan kuntia kehittämään päiväkotien ja koulujen pihoja monipuolisiksi lähiliikuntapaikoiksi.** Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva opiskelu -toimenpiteet; Suomi liikkeelle -avustukset päiväkotien ja koulujen liikuntaedellytysten parantaminen pihojen luonnonmukaistamiseen (2026: 2,5 milj. e); liikuntapaikkarakentamisen avustukset koulupihojen lähiliikuntapaikoille (v. 2024: 25 hanketta, n. 2 milj. e, OKM liikuntatoimen määrärahasta). KÄYNNISSÄ
20. **Kannustetaan kuntia mahdollistamaan tilojensa käyttö nykyistä laajemmin eri opiskelijajärjestöjen urheilutoiminnassa.** Informaatio-ohjaus; yhteistyö Opiskelijoiden liikuntaliiton kanssa; mahdollisesti selvitys. KÄYNNISSÄ
21. **Vahvistetaan päiväkoti- ja koulupäivien sekä koulumatkojen liikunnallistamista.** Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva opiskelu, Liikkuva perhe sekä Fiksusti kouluun -toimenpiteet; Suomi liikkeelle -avustukset paikallisiin Liikkuva koulu -kehittämistoimiin (v. 2024: 105 kuntaa, n. 2,5 milj. e / v. 2025: 126 kuntaa, n. 2,6 milj. e); Suomi liikkeelle -avustukset koulumatkojen turvallisuuden ja liikunnallistamisen edistämiseen (v. 2025: 3 milj. e). KÄYNNISSÄ
22. **Vahvistetaan koulupäivien yhteydessä tapahtuvaa harrastamista.** Harrastamisen Suomen mallin avustukset lukuvuodelle 2025–2026: 14,5 milj. e, 263 kuntaa, n. 2 000 koulua, 10 000 harrastusryhmää, n. 140 000 lasta tai nuorta (ei Suomi liikkeelle -määrärahasta). KÄYNNISSÄ
23. **Kokeillaan koulupäivän jälkeisen liikunnan harrastamisen erilaisia toteutustapoja, kuten harrasteseteliä.** Suomi liikkeelle -avustukset Harrastamisen Suomen mallin liikuntaharrastuksesta polku seuratoimintaan -kehittämishankkeille (v. 2025: n. 1,6 milj. e, 38 hanketta), kehitetään 1.–9. luokkalaisten reittiä koulupäivän yhteyteen sijoittuvista liikuntakerhoista seuratoiminnassa tapahtuvaan harrastamiseen; Suomi liikkeelle -kokeilu- ja innovaatioavustuksissa myös hankkeita, joissa kehitetään koulupäivän jälkeistä liikunnan harrastamista. KÄYNNISSÄ
24. **Kokeilujen / Tulosten perusteella toimivimmat käytännöt vakiinnutetaan osaksi Suomen harrastamisen mallia:** ks. kohta 23. KÄYNNISSÄ

25. **Päivitetään kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma.** Kävelyn ja pyöräilyn edistämistoimet integroitu osaksi Liikenne 12 -suunnitelmaa, annetaan eduskunnalle loppuvuodesta 2025. Jatkotoimenpiteenä kestävä kaupunkiliikenteen edistämishjelman valmistelu (sis. käpy). LVM esittää käpy-infrainvestointeihin lisärahoitusta osana sosiaalisen ilmastosuunnitelman valmistelua vuosille 2026–2032. KÄYNNISSÄ
26. **Erityisesti turvallisiin koulureitteihin sekä liikuntamahdollisuuksien lisäämiseen kiinnitetään huomiota.** Suomi liikkeelle -avustukset koulumatkojen turvallisuuden ja liikunnallistamisen edistämiseen (v. 2025: 3 milj. e); Turvallisuus on nostettu yhdeksi Liikenne 12 -suunnitelman kolmesta tavoitteesta. Liikenneturvallisuuden edistämistä on keskeinen rooli kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämisessä ja kulkutapaosuuden kasvussa. KÄYNNISSÄ
27. **Maankäytön lainsäädäntöä uudistettaessa huomioidaan liikkumisen edistäminen.** Hallituksen esitysluonnos uudeksi alueidenkäyttölaiksi oli lausunnoilla 6–7/2025. Luonnoksessa on mukana kävelyn ja pyöräilyn edellytysten huomioiminen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys. Liikkumisen edistämistä tukevat myös yhdyskuntarakenteen eheyttä ja palveluiden saavutettavuutta koskevat vaatimukset eri kaavatasoilla. KÄYNNISSÄ
28. **Osana MAL-sopimusmenettelyä edistetään kävelyä ja pyöräilyä.** MAL-sopimusneuvottelut saatiin päätökseen syyskuussa 2024. Sopimuksilla parannetaan muun muassa liikenteen turvallisuutta sekä edistetään kävelyä ja pyöräliikennettä. VALMIS
29. **Edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luontomatkailua.** Luonnon virkistyskäytön strategia 2030 toimeenpano; Suomi liikkeelle -avustukset (v. 2024: 2,5 milj. e) kuntien lähivirkistysalueiden kunnostamiseen ja kehittämiseen; Suomi liikkeelle -avustukset ”Liikettä saaristoon ja liikunnallisen luontomatkailun edistäminen alueilla” (v. 2026: 1,15 milj. e); Myös EU:n maaseuturahoituksella edistettiin kehittämishankkeilla luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkailua. Lisäksi v. 2024 Kuntoporraskisa, jolla aktivoitiin maaseudun asukkaita ja kesäasukkaita liikkumaan. KÄYNNISSÄ
30. **Uudistetaan ulkoilulaki huomioiden omaisuuden suoja.** Ulkoilulain uudistamistyö aloitettiin YM:ssä virkatyönä syksyllä 2024. Sidosryhmiä kuullaan työssä teemoittain. Hallituksen esitysluonnos lausunnoille loppuvuodesta 2025. KÄYNNISSÄ
31. **Tunnistetaan muun muassa metsästyksen, erätoiminnan sekä lemmikkieläinten merkitys liikunnan lisäämisessä.** VM selvittää mahdollisuutta lisätä liikuntasetelin käyttöalaa kalastus- ja eräpalvelut. Selvitys valmistuu 30.6.2026; EU:n maaseuturahoituksella edistetty metsästyksen ja erätoiminnan ja lemmikkieläinten kanssa liikkumisen mahdollisuuksia, muun muassa ampumaratojen, monikäyttöisten metsästysmajojen ja koirapuistojen rakentamista. KÄYNNISSÄ

Lisätään osaamista

32. **Vahvistetaan liikuntaosaamista eri koulutusaloilla, kuten sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä kasvatusaloilla.** Liikunnan ja ravitsemuksen edistäminen hyvinvointialueilla ja niiden yhdyspinnoilla -toimenpiteillä mm. parannetaan ammattilaisten osaamista perus- ja täydennyskoulutuksen avulla (v. 2025: koulutuskierue hyvinvointialueilla, ks. toimenpide 12.); valtakunnallisen Liikkuvat-kokonaisuuden (Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva koulu, Liikkuva opiskelu, Liikkuva aikuinen, Ikiliikkuja ja Liikkuva perhe) toimenpiteinä koulutetaan kasvatuksen ja koulutuksen parissa sekä sosiaali- ja terveyshuollossa työskenteleviä ammattilaisia; Opettajankoulutusfoorumin kautta pilotit opettajankoulutukseen (toiminnalliset pedagogiset menetelmät); osana Työikäiset liikkeelle -toimia lisätään ja syvennetään opiskeluterveydenhuollon ja työterveyshuollon ammattilaisten osaamista liikunnan hyödyistä ja mahdollisuuksista osana työterveyden ja -hyvinvoinnin edistämistä kouluttamalla liikunta-koordinaattoreita työpaikoille. (ks. myös toimenpide 2.) KÄYNNISSÄ
33. **Liikunnan ja terveyden edistäminen huomioidaan poikkihallinnollisesti kuntien ja hyvinvointialueiden strategioissa.** Liikunnan ja ravitsemuksen edistäminen hyvinvointialueilla ja niiden yhdyspinnoilla -toimenpiteet (ks. toimenpide 12.); Suomi liikkeelle ja Terveystyö -ohjelmien aluekierue syksyllä 2025 (teemana poikkihallinnollisuus ja monialainen yhteistyö). KÄYNNISSÄ

Verotukselliset keinot liikkumisen lisäämiseksi

34. **Selvitetään ja arvioidaan mahdollisuuksia liikunnan tukemiseen verotuksen keinoin.** Kansainvälinen selvitys tausta-aineistoksi julkaistiin 6/2025. VM tekee kansallisen selvityksen, joka valmistuu 30.6.2026 mennessä. KÄYNNISSÄ

35. Selkiytetään liikunta-alan toimijoiden arvonlisäverokohtelua liikkumiseen kannustavaksi. Kansainvälinen selvitys tausta-aineistoksi julkaistiin 6/2025. VM tekee kansallisen selvityksen, joka valmistuu 30.6.2026 mennessä. KÄYNNISSÄ

Suomi liikkeelle -ohjelman viestintä

Suomi liikkeelle -ohjelman viestinnälle on asetettu neljä tavoitetta: 1. Liikkumisen merkitys hyvinvoinnille on ymmärretty paremmin ja keinot sen lisäämiseksi on tiedossa, 2. Kansalaisille suunnattua Lisää vain liike -viestintää on toteutettu laajalla yhteistyöllä, 3. Suomi liikkeelle -ohjelma on saanut näkyvyyttä eri ministeriöiden toimesta, sekä 4. Suomi liikkeelle -ohjelman toimenpiteet ja tulokset ovat tunnettuja.

Ohjelman Lisää vain liike -viestintä pyrkii havahduttamaan ihmiset, yhteisöt ja organisaatiot arkiliikkumisen tärkeyteen ja sytyttämään kipinä liikkumisen aloittamiseen. Viestintä on sävyiltään kannustavaa, hauskaa ja oivalluttavaa. Keväällä ja syksyllä 2025 on toteutettu Anna laitteille lepopäivä -mediakampanjat mm. radiossa, verkkomedioissa ja sosiaalisessa mediassa. Lisäksi Instagramissa ja suomiliikkeelle.fi-sivulla jaetaan säännöllisesti inspiraatiota, vinkkejä ja faktaa liikkumisesta.

Kesällä 2025 toteutettiin yhdessä Metsähallituksen kanssa Luontoon.fi ja Lisää vain liike -kampanja bussipysäkeillä sekä sosiaalisessa mediassa. Tänä syksynä kuudessa kauppakeskuksessa ympäri Suomea järjestetään Lisää vain liike -tapahtumat, joissa on tarjolla tietoa, vinkkejä ja kokeilumahdollisuuksia arkiliikkumiseen lisäämiseksi.

Suomi liikkeelle -ohjelmaa on esitelty noin 100 kansallisessa ja kansainvälisessä tilaisuudessa. Sosiaali- ja terveysministeriön koordinoiman Terveystietä-ohjelman ja aluehallintovirastojen kanssa järjestetään syksyllä 2025 aluekiertue kuudella paikkakunnalla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ammattilaisille. Sidosryhmille on kerrottu ohjelman ajankohtaisista asioista uutiskirjeessä ja LinkedIn:ssä. Eri ministeriöiden hyvinvointivastaavien kanssa on järjestetty Unelmien liikuntapäivän tapahtumia ja osallistuttu Porraspäiviin. Viestinnän tuloksellisuutta seurataan viestintätilastoilla ja Kansalaispulssin avulla.

Suomi liikkeelle -ohjelman vaikuttavuuden arviointi

Tulosten seuranta ja vaikutusten arviointi ovat keskeinen osa Suomi liikkeelle -ohjelman toimeenpanoa. Liikuntapolitiikan koordinaatioelimen alaisuudessa toimiva Suomi liikkeelle -ohjelman seuranta- ja tietotuotantoryhmä on valmistellut ohjelman seurantamallin. Seurantamallin mukaisesti ohjelman jokaiselle 35 toimenpiteelle on laadittu toteuma-, prosessi-, tulos- ja vaikutusmittarit (taulukko 1.).

Hallitusohjelmassa määritelty tavoite Suomi liikkeelle -ohjelmalle on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Tämän ydintavoitteen toteutumista seurataan ja arvioidaan väestötutkimusten perusteella. Väestötutkimuksia seurataan muun muassa liikkumisen eri rasittavuusasteiden, paikallaanolon, liikkumissuosittelun täyttäneiden sekä fyysisen toimintakyvyn osalta. Seurannassa ja arvioinnissa käytetään alustavasti seuraavia väestötutkimuksia:

- Paikallaanolon määrä eri ikä- ja väestöryhmissä: PIILO-, LIITU- ja KunnonKartta-tutkimukset
- Kevyen, reippaan ja rasittavan liikkumisen määrät eri ikä- ja väestöryhmissä: PIILO-, LIITU- ja KunnonKartta-tutkimukset
- Liikkumissuosittelun täyttäneiden osuus eri ikä- ja väestöryhmissä: PIILO-, LIITU-, KunnonKartta- ja Terve Suomi -tutkimukset
- Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky: Move!-mittaukset
- Varusmiespalveluksen aloittaneiden miesten kestävyyskunto ja lihaskunto: Varusmiesten kuntotestit
- Kävelyssä suuria vaikeuksia kokevat sekä kuuden minuutin kävelytesti: Terve Suomi- ja KunnonKartta -tutkimukset

Olemassa olevien väestötutkimusten lisäksi Suomi liikkeelle -ohjelman tietotarpeisiin vastataan teettämällä LIITU-tutkimuksen väliotos, jonka avulla saadaan seurantatietoa muun muassa liikkumisen määrän muutoksista niistä kunnista ja kouluista, joiden liikkumisen edistämisen toimenpiteisiin on kohdennettu Suomi liikkeelle -rahoitusta. Lisäksi teetetään tutkimus liikuntaneuvonnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. Liikuntaneuvonnan kehittämistä rahoitetaan merkittävästi Suomi liikkeelle -ohjelmasta ja tutkimuksen avulla saadaan tarkempaa tietoa liikuntaneuvontapalvelun kustannusvaikuttavuudesta.

Suomi liikkeelle -ohjelman tulosraportti julkaistaan keväällä 2027. Lisäksi valtion liikuntaneuvosto tilaa Suomi liikkeelle -ohjelmasta ulkoisen arvioinnin, joka julkaistaan keväällä 2027.

Taulukko 1. Suomi liikkeelle -ohjelman toimenpiteiden seurannan osa-alueet.

Seurannan osa-alue	Mitä tarkastellaan?
Kategoria	A. Rakennetoimi B. Selvitys tai suunnitelma C. Käytännön kehittämis- tai edistämistoimi
Kohderyhmä	A. Väestöryhmä: esim. sosiaali- ja terveysalan henkilöstö tai lapset ja nuoret B. Toimijataso: esim. valtio, virasto tai kunnat
Arvio potentiaalista edistää liikkumista	A. Kuinka suureen väestömäärään toimenpide kohdistuu B. Kuinka välitön/ välillinen on toimenpiteen mahdollisuus edistää liikkumista?
Osatavoitteet	Toimenpiteen purkaminen ja konkretisoiminen osatavoitteiksi
Toteumamittarit	Seurataan esim. onko helposti todennettavissa oleva rakennetoimi tai selvitys toteutunut (kyllä/ei).
Prosessimittarit	Seurataan tehtyjä toimenpiteitä ja niiden toteutumista (esim. tehtyjen toimenpiteiden määrä tai myönnetyt avustukset).
Tulosmittarit/ laadullinen arvio tuloksista	Seurataan ohjelman aikaansaamia tuloksia sekä laadullista onnistumista (esim. koulujen pihat ovat liikkumiseen innostavia lähiliikuntapaikkoja tai liikunta-neuvontaa tarjoavien kuntien määrä).
Vaikutusmittari/ laadullinen arvio vaikutuksista	Seurataan ohjelman vaikutuksia eli toimenpiteiden aikaansaamia muutoksia (esim. henkilöstön liikkumisen tukitoimien yleisyys työpaikoilla tai lakimuutoksen vaikutus perusopetuksen opetussuunnitelmiin).

Minttu Korsberg
neuvotteleva virkamies / pääsihteeri, Suomi liikkeelle -ohjelma
opetus- ja kulttuuriministeriö

Jakelu Eduskunta, Kaisa Iso-Sipilä

Tiedoksi OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Toni Ahva
OKM KPE Kansliapäällikön esikunta, Heidi Backman